

MEGHÍVÓ

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztálya, a régi magyar irodalomtörténeti oktató- és kutatóhelyekkel közösen tisztelettel meghívja Önt 2019. április 30-án, kedden délután 4 órakor kezdődő vitaülésére:

SZÖNYI GYÖRGY ENDRE: A humanisták táguló horizontja – az antikvitástól az újvilágig

Helyszín: MTA BTK Irodalomtudományi Intézet, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13., Tanácsterem

Közhely azt mondani a reneszánszról, hogy új horizontokat nyitott meg a középkori európaiak előtt, s nem is csak egy irányban: visszatekintve újra felfedezték az antikvitást; felfelé tekintve egy új égboltot és kozmoszt láttak meg; előre tekintve szemük elé tárult a földi geográfia új horizontja éppúgy, mint a „létezés nagy láncolatának” alsóbb régiói az elemektől és fémektől a növényeken át az állatokig. Végül, ha önmagukba néztek, felfedezték testüket és lelküket; elkezdtek „anatomizálni”, s elkezdtek kialakulni a modern természettudományok. De a világ reprezentációja, s ezen belül a művészi kifejezés sem maradt érintetlen: térképrajzolás, antropológiai illusztrációk, perspektivikus ábrázolás és a reneszánsz művészet hatalmas alkotásai jelezték a változásokat.

A humanisták fontos szerepet töltek be a fenti folyamatokban. Mai napig sok vita folyik a szaktudományban, ahogy kik is voltak ők, és pontosan mivel járultak hozzá a reneszánszhoz. Minderre csak röviden utalok előadásomban, melynek fő mondanivalója a humanizmus és az utazás, illetve a tudományos tevékenység eszmetörténeti kontextusának bemutatása olyan humanisták vizsgálatával, akik az antik szövegekkel kapcsolatos filológia mellett más területeken is emlékeztünk méltók: utazók, tudósok, politikai szereplők voltak, bizonyítva, hogy a humanista foglalatosság korántsem zárta ki, sőt, inkább inspirálta egyéb tevékenységeiket. Főhőseim részben közép-európaiak, vagy legalább hosszabban itt éltek és elhozták a reneszánsz különféle vívmányait hazánk környékére, de akár innen indulva a „művelt nyugaton” bizonyítottak. A névsor: Callimachus Experiens; Conrad Celtis; Kopernikusz; Giordano Bruno; Richard Hakluyt (aki úgy teremtette meg a modern geográfiát Angliában, hogy újító módon ötvözte az antikok ismeretét a gyakorlati megfigyeléssel); s végül Budai Parmenius István.

SZÖNYI GYÖRGY ENDRE 1977 óta a JATE, majd SZTE Angol Tanszékén dolgozik, 2005-től egyetemi tanár. Jelenleg az SZTE Irodalomtudományi Doktori Iskola és az angol nyelvű irodalmak és kultúrák doktori program irányítója. 2006 óta a budapesti Közép-európai Egyetem félállású professzora a Középkorász és a Történelem Tanszékeken. Irodalom- és kultúrtörténész, aki az angol és magyar irodalom tanulmányozása mellett a reneszánsz tudomány- és kultúrtörténetével (ide tartozik a mágia és az okkultizmus kultúrtörténete), valamint a kultúraelmélet történetével foglalkozik (pl. verbális/vizuális rendszerek elméletei, szemiotika).

Egyúttal tájékoztatom a Rebakucs tág kutatóközösségének tagjait az intézeti Reneszánsz Osztály elmúlt egy hónapjának néhány eseményéről: (1) Március 20-án ötödik alkalommal rendeztük meg *Az értelmesség hatalma* című módszertani konferenciánkat, amely ez alkalommal a korszakfogalmak és a korszakolás problematikáját járta körül. (2) A Reneszánsz Osztály mesterkurzusát idén április 1–4. között a Hosszú Reformáció Kelet-Európában 1500–1800 Lendület Kutatócsoport szervezte meg Kolozsvárott, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen. A mesterkurzus témája a *Hosszú reformáció: (nagy)elbeszélések, források, módszerek* volt, amelyen az osztály két tagja, Tóth Zsombor és Móré Tünde előadóként is közreműködött. (3) A Reciti kiadó április 8-án rendezte meg az elmúlt időszakban megjelent könyveinek bemutatóját. Ennek keretében került sor az osztályunk munkatársa, Szilágyi Emőke által sajtó alá rendezett kötet ismertetésére is: Nicolaus OLAHUS, *Epistulae: 1523–1533*. Edidit, introductus et commentariis instruxit Emőke RITA SZILÁGYI. 1. Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Ævorum. Series Nova 19. Budapest: reciti, 2018.

Szívélyes üdvözléssel,
Kecskeméti Gábor
igazgató